

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 3

DOM
2023-10-23
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
FT 1899-23

PARTER

Kärande

Sekretess A, se Partsbilaga sekretess
Sekretess på adress

Ombud: Jur.kand. Dino Amorelli Federico och jur.kand. Bojan Brstina

Svarande

Stockholms stad, 212000-0142
Box 22049
104 22 Stockholm

Ombud: Stadsadvokaterna Anna Agardh och Anna Lindén
c/o Stockholms stad, juridiska avdelningen
Hantverkargatan 3A
106 42 Stockholm

DOMSLUT

1. Tingsrätten ogillar käromålet.
 2. Sekretess A ska ersätta Stockholms stad för dess rättegångskostnader med 1 845 kr.
 3. Sekretessbestämmelsen i 36 kap. 4 § första stycket andra punkten offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsatt vara tillämplig på uppgifter som kan röja Sekretess A:s identitet.
-

Dok.Id 2764599

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Scheelegatan 7

Telefon
08-561 652 70

E-post:
stockholms.tingsratt.avdelning3@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Stockholms stad (härefter Staden) bedriver bl.a. verksamhet som avses i skollagen (2010:800). Sekretess A, käranden, som har dyslexi, började årskurs 7 i en ny skola till höstterminen 2018. Vid byte av skola skedde en överlämning mellan skolorna och den nya skolan fick information om att Sekretess A har dyslexi och behov av extra anpassningar. Under höstterminen hamnade Sekretess A efter i undervisningen. Sekretess A har anfört att han blivit utsatt för diskriminering i anledning av sin dyslexi.

YRKANDEN M.M.

Sekretess A har yrkat att Staden till honom ska utge 24 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämningsansökan till dess betalning sker.

Staden har bestritt käromålet. Staden har inte vitsordat något belopp som skäligt i och för sig. Sättet att beräkna ränta har vitsordats av Staden. För det fall tingsrätten skulle finna att diskrimineringsersättning ska utgå ska den bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn till överträdelsens art och omständigheterna i övrigt.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER**Sekretess A**

Sekretess A har dyslexi. Staden har i strid med 2 kap. 5 § andra stycket diskrimineringslagen diskriminerat Sekretess A genom bristande tillgänglighet enligt 1 kap. 4 § 3 samma lag genom att underlåta att inom rimlig tid vidta alla åtgärder som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet för att Sekretess A ska försättas i en jämförbar situation med andra elever utan dyslexi. Underlåtenheten har bestått i att Sekretess A inte beretts tillgång till nödvändiga hjälpmedel eller extra anpassningar. När Staden i och för sig har vidtagit åtgärder har det skett för sent.

Staden har genom samma agerande och med insikt om Sekretess A:s dyslexi behandlat honom sämre jämfört med andra skolelever som har dyslexi. Sekretess A har därmed även utsatts för direkt diskriminering, jfr 1 kap. 4 § 1 diskrimineringslagen.

Staden är på grund av bristande tillgänglighet alternativt direkt diskriminering skyldig att utge diskrimineringsersättning till Sekretess A. Skälig ersättning för bristande tillgänglighet och direkt diskriminering uppgår var för sig, och tillsammans, till 24 000 kr.

Staden

Staden har inför skolstarten höstterminen 2018 haft kännedom om Sekretess A:s dyslexi. Staden har omedelbart vidtagit skäliga åtgärder utifrån kraven på tillgänglighet utifrån diagnosen dyslexi. Sekretess A har därför inte missgynnats och någon diskriminering genom bristande tillgänglighet eller direkt diskriminering har inte skett. Rätt till diskrimineringsersättning saknas. Under alla förhållanden bör ersättningen helt eller delvis jämkas eftersom Staden har agerat och vidtagit åtgärder för att Sekretess A trots sin dyslexi ska kunna tillgodogöra sig undervisningen.

UTVECKLING AV TALAN

Sekretess A

Sekretess A bytte skola till höstterminen 2018. Inför skolstarten hade den nya skolan fått information från den tidigare skolan om att Sekretess A hade dyslexi och behov av extra anpassningar. Under höstterminen blev det tydligt att Sekretess A hamnade efter i undervisningen. Sekretess A fick betygsvarningar i flera ämnen. Föräldrarna påtalade för skolan att Sekretess A behövde ha rätt verktyg för sin dyslexi, såsom tillgång till läsplatta för att tillgodogöra sig extra anpassningar. De anpassningar som vidtogs under höstterminen var inte anpassningar för att underlätta Sekretess A:s dyslexi utan det var fråga om sedvanliga anpassningar när en elev fått betygsvarning.

Skolan tillsatte en pedagogisk utredning och redovisade resultatet den 4 januari 2019. Den visade att Sekretess A endast fått anpassat material i matematik och naturorienterade ämnen, längre skrivtid och möjlighet till muntliga kompletteringar. Den 28 januari 2019 upprättades en individuell plan för Sekretess A med ytterligare anpassningar genom möjlighet till individuell genomgång, muntliga kompletteringar, längre tid, starthjälp, skrivstöd och inläst text. Den individuella planen var den första och enda ämnesöverskridande planen för extra anpassningar som upprättades av skolan.

Vid två tillfällen under läsåret utsattes Sekretess A för kränkande behandling av andra elever på skolan. Efter händelserna var Sekretess A alltmer frånvarande från skolan men frånvaron bör ses som en konsekvens av skolans bristande förmåga att tillhandahålla hjälpmedel och anpassningar för att Sekretess A skulle klara sin skolgång.

Den 27 mars 2019 antogs ett åtgärdsprogram för Sekretess A i vilket det beslutades att Sekretess A skulle få undervisning i en särskild undervisningsgrupp. Sekretess A skulle även få anpassad studiegång. Skolan underlät att skyndsamt ta fram ett åtgärdsprogram. Det hade eventuellt kunnat få effekt om det hade tagits fram tidigare. I mars 2019 hade Sekretess A redan varit frånvarande en längre period, tappat motivationen för skolan och det var endast några få månader kvar av terminen. Under vårterminen klarade Sekretess A inte en enda kurs. Han bytte sedan skolan till höstterminen 2019.

Staden

Skolan fick information om att Sekretess A hade dyslexi i samband med skolstarten 2018 genom en överlämning från Sekretess A:s tidigare skola. Skolan informerades om att Sekretess A hade behov av extra anpassningar men inte att Sekretess A skulle ha behov av särskilt stöd i anledning av dyslexin.

Vid skolstart fick Sekretess A anpassningar i form av längre tid vid prov och motsvarande test, inläst material, möjlighet till muntlig komplettering, tillgång till inläsningstjänst och skrivstöd med läsplatta under lektionstid. Skolan dokumenterade Sekretess A:s behov av extra anpassningar för dyslexi och det kommunicerades till samtliga berörda lärare.

Lärare tog kontakt med Sekretess A:s föräldrar under höstterminen om ytterligare anpassningar för Sekretess A. För att minska Sekretess A:s arbetsbörda föreslog skolan att han inte längre skulle läsa franska. Föräldrarna bestämde att Sekretess A fortsatt skulle läsa franska. Under höstterminen hade skolan ett flertal möten med Sekretess A och föräldrarna för att prata om de åtgärder som hade vidtagits.

I december 2018 framkom det att Sekretess A inte skulle klara målen i flera ämnen. Sekretess A hade svårigheter i sin skolsituation och en pedagogisk utredning påbörjades som färdigställdes den 4 januari 2019. Av utredningen framgick att Sekretess A hade hjälpmedel i form av inläst material, läsplatta under lektionstid, möjlighet till muntliga kompletteringar, studiestöd, starthjälp och att han fick tydliga instruktioner. Det framgick också att ytterligare utredning krävdes innan ett åtgärdsprogram kunde upprättas. Under januari och februari 2019 fattade skolan beslut om ytterligare anpassningar för Sekretess A.

Det var viktigt att få Sekretess A:s perspektiv på skolsituationen för att kunna färdigställa ett åtgärdsprogram. Skolan behövde även utvärdera effekten av åtgärderna innan ett åtgärdsprogram kunde upprättas. Skolan satte in ytterligare extra anpassningar men Sekretess A hade hög frånvaro under våren. I februari 2018 uppgick Sekretess A:s frånvaro till 83 procent. Frånvaron berodde till stor del på de incidenter som inträffat med andra elever.

Under vårterminen tog specialläraren Anna Brosten över samordningsansvaret för Sekretess A:s skolgång. Skolan fattade beslut om att Sekretess A skulle få anpassad

skolgång. Det är en drastisk åtgärd eftersom eleven får mindre studietid. Föräldrarna fick möjlighet att ta del av beslutet innan det fattades och ge synpunkter. Beslut om åtgärdsprogram fattades den 27 mars 2019. Programmet innehåller de uppgifter som krävs enligt skollagen och Skolverkets allmänna råd. Sekretess A erbjöds undervisning i särskild studiegrupp men Sekretess A uteblev. Sekretess A erbjöds även undervisning utanför skolan under tre dagar i veckan och i mindre grupp på skolan övriga två dagar. Skolan hade daglig kontakt med Sekretess A:s föräldrar under vårterminen om Sekretess A:s kunskapsutveckling och mående. Skolan gav Sekretess A omfattande stöttning under vårterminen, bland annat genom att möta Sekretess A utanför skolan. Åtgärderna vidtogs för att minska Sekretess A:s höga frånvaro och för att Sekretess A i någon mån skulle få undervisning.

UTREDNING

På Sekretess A:s begäran har vittnesförhör hållits med Sekretess A:s vårdnadshavare Sekretess C och den tidigare skolsköterskan Katarina Mark.

På Stadens begäran har vittnesförhör hållits med specialpedagogen Kerstin Vegeborn samt med lärarna Anna Brosten och Amanda Hjort.

Parterna har även åberopat skriftlig bevisning.

DOMSKÄL

Rättsliga utgångspunkter

Av 1 kap. 4 § första punkten diskrimineringslag (2008:567) framgår det att med direkt diskriminering avses att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats, eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med till exempel en funktionsnedsättning. Det måste finnas ett orsakssamband mellan missgynnandet och den diskrimineringsgrund som avses, till exempel en funktionsnedsättning.

I 1 kap. 4 § tredje punkten diskrimineringslagen anges att det med diskriminering genom bristande tillgänglighet avses att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Åtgärderna ska vara skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning och med hänsyn till de ekonomiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilda samt andra omständigheter av betydelse.

Utbildningssamordnare har vissa skyldigheter enligt skollagen. Av 3 kap. 5 § skollagen framgår det att om det inom ramen för undervisningen kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Om eleven trots extra anpassningar enligt 5 § kan befaras inte uppfylla de kriterier som minst ska uppfyllas, ska en elev enligt 6 § få särskilt stöd om utredning visar att barnet har sådant behov.

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd, jfr 3 kap. 9 § skollagen. Av programmet ska behovet av särskilt stöd framgå och hur det ska tillgodoseas. Det ska också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Om det finns särskilda skäl får ett beslut enligt 9 § innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i särskild undervisningsgrupp. Om det särskilda stödet inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får ett beslut om anpassad studiegång fattas.

Tingsrätten har nu att ta ställning till om Sekretess A har missgynnats, antingen genom att ha behandlats sämre än någon annan skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med funktionsnedsättningen eller genom att åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att Sekretess A skulle hamna i en jämförbar situation med andra utan dyslexi.

Som talan är utformad handlar målet uteslutande om frågan om eventuell diskriminering – missgynnande – från skolans sida av Sekretess A på grund av hens dyslexi-diagnos. Tingsrätten prövar alltså inte om Staden på grund av andra eventuella neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, s.k. utanförskap eller konflikter mellan elever på skolan bort agera annorlunda. Det är käranden som har att styrka sitt påstående om diskriminering och rätt till ersättning utifrån de grunder hen åberopat.

Har Sekretess A missgynnats på grund av sin dyslexi?

Ett missgynnande innebär att någon drabbas av en negativ effekt, lider skada, obehag eller drabbas av någon annan nackdel. Som exempel på missgynnande nämns i förarbetena till diskrimineringslagen att någon försätts i sämre läge eller går miste om en förbättring, förmån, en serviceåtgärd eller liknande. Ett missgynnande kan bestå i både aktivt handlande och underlåtenhet att handla (prop. 2007/08:95 s. 486-487).

Sekretess A har gjort gällande att skolans underlåtenhet att inom rimlig tid vidta åtgärder för att försätta Sekretess A i en jämförbar situation med andra elever som har eller inte har dyslexi har inneburit ett missgynnande.

Det framgår av den skriftliga bevisningen och de uppgifter som har lämnats av Kerstin Vegeborn och Amanda Hjort att Sekretess A från terminsstart fick de extra anpassningar som Sekretess hade haft i sin gamla skola, vilket varit sedvanliga anpassningar för elever med dyslexi. Ett exempel på missgynnande som lyfts fram av Sekretess A har varit att hen inte fått en egen Ipad av skolan att ta hem direkt från skolstart. Det har framkommit att ingen elev inledningsvis haft tillgång till en läsplatta att ta hem, på grund av en sen leverans, men att Sekretess A istället, under skoltid i klassrummet haft tillgång till dator eller läsplatta, vilket andra elever inte haft i samma utsträckning. Någon utredning om att andra elever med dyslexi fått en Ipad i större utsträckning än Sekretess A har inte presenterats. Inte heller har det visats på vilket sätt brist på en Ipad i hemmet skulle leda till diskriminering. Amanda Hjort har uppgett att

hon försäkrat sig om att Sekretess A kunde logga in på de tjänster som elever med dyslexi har rätt att få tillgång till, vilket hen redan i september bekräftat fungerade. Sådan inloggning kräver inte en enhet som är kopplad till skolan utan kan göras från en privat dator eller läsplatta. Vidare uppmanades Sekretess A att gå på s.k. ”studiestöd” efter skoltid för extra hjälp men kom endast vid något tillfälle.

Utredningen visar vidare att när Sekretess A fick allt sämre studieresultat under höstterminen vidtog skolan åtgärder genom att ge Sekretess A ytterligare extra anpassningar. Amanda Hjort och Kerstin Vegeborn har uppgett att de extra anpassningarna som därmed fick sättas in inte alla var typiska för elever med dyslexi-diagnos, bl.a. individuella instruktioner och tätare feedback. Av utredningen har framkommit att det blev svårt att få igång och följa upp om de pedagogiska anpassningarna gav effekt eftersom Sekretess A:s psykiska mående försämrades under hösten och vintern 2018/2019. I skolan upplevdes att Sekretess A hade svårt med kamratrelationer, drog sig undan, hamnade i konflikter och kände press utifrån. Lärarna kallade föräldrarna till ett möte i december och de försökte få en tid med skolläkaren. Skolsköterskan Katarina Mark har omvitnat att hon, tillsammans med skolläkaren, förordade en neuropsykiatrisk utredning med anledning av situationen, men att detta av olika skäl inte kom att ske då.

När anpassningarna för dyslexi inte fungerat har skolan diskuterat situationen med föräldrarna och tillsatt en pedagogisk utredning. Av utredningen framgår vilka åtgärder som skulle vidtas. En förutsättning för att dessa skulle kunna tillämpas ha varit att Sekretess A varit i skolan. När Sekretess A:s frånvaro blivit hög, drygt 80 procent, har fokus inriktats på att få tillbaka Sekretess A till skolan och i lärande. Skolan har i det syftet upprättat ett åtgärdsprogram och i mars 2019 fattat beslut om anpassad skolgång. Beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång är åtgärder som inte ska vidtas utan noggrann utredning. Enligt vad som framkommit har skolan vidtagit långtgående åtgärder inom skäligen tid trots att det inte har framgått av utredningen i målet att exempelvis beslut om anpassad skolgång skulle ha varit påkallat utifrån dyslexi för att Sekretess A skulle hamna i en jämförbar situation.

Mot bakgrund av den presenterade utredningen har något missgynnande utifrån dyslexi inte skett enligt tingsrättens mening. Käranden har inte heller, mot Stadens invändningar, förmått visa att han inte fått tillgång till nödvändiga hjälpmedel eller anpassningar eller behandlats sämre jämfört med andra skolelever med eller utan dyslexi. Sekretess A har inte diskriminerats med avseende på sin dyslexi. Talan om rätt till diskrimineringsersättning ska därför lämnas utan bifall.

Rättegångskostnader

Enligt 18 kap. 1 § rättegångsbalken ska som huvudregel den part som förlorar tvisten ersätta den part som vinner densamma för dennes rättegångskostnader. Sekretess A har förlorat tvisten och ska därmed ersätta Staden för dess rättegångskostnader.

Rättegångskostnad i förenklade tvistemål regleras i 18 kap. 8 a § rättegångsbalken. Ersättning för rättegångskostnad får inte avse annat än kostnad för rättslig rådgivning under en timme vid ett tillfälle för varje instans och med ett belopp som motsvarar högst den ersättning som betalas för rådgivning enligt rättshjälplagen (1996:1619) under en timme, ansökningsavgift eller tilläggsavgift, resa och uppehälle för en part eller ställföreträdare i samband med sammanträde eller, om personlig inställelse inte föreskrivits, resa och uppehälle för ombud, vittnesbevisning och översättning av handlingar.

Staden har yrkat ersättning för kostnaden för en timmes rättslig rådgivning med ett belopp som motsvarar det belopp som utgår för rådgivning enligt rättshjälplagen. Sekretess A ska ersätta Staden för Stadens rättegångskostnader. Det yrkade beloppet är skäligt.

Sekretess

Det finns förutsättningar att förordna att sekretessbestämmelsen i 36 kap. 4 § första stycket andra punkten offentlighets- och sekretesslagen ska vara fortsatt tillämplig på uppgifter som kan röja Sekretess A:s identitet, vilket även innebär att Sekretess A:s vårdnadshavares identitet också omfattas av sekretess.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR 02)

Ett överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha kommit in till tingsrätten senast den 13 november 2023. Prövningstillstånd krävs.

Céline Holmberg

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.